

THỊ TRƯỜNG DU LỊCH

Ngành du lịch thế giới và Covid-19 - Cuộc khủng hoảng toàn diện sẽ kéo dài trong bao lâu?

Covid-19 hoành hành gây ra tác động tiêu cực rất lớn đến nền kinh tế toàn cầu và được ví như một cuộc Đại Suy Thoái lần 2. Ngành du lịch cũng không nằm ngoài tầm ảnh hưởng này. Kể từ kỳ nghỉ mùa xuân đến kỳ nghỉ hè, đại dịch Covid-19 đã gây ra sự gián đoạn hàng loạt các kế hoạch du lịch, kỳ nghỉ dưỡng, hoạt động đi lại do Chính phủ các nước đều ban hành quy định về hạn chế các chuyến bay nội địa lẫn nước ngoài đến khóa cửa biên giới, giãn cách xã hội nhằm hạn chế sự lây lan của dịch bệnh trong những giai đoạn thường được xem là cao điểm của ngành du lịch. Điều này khiến các hãng hàng không lẫn khách sạn, khu nghỉ dưỡng, khu vui chơi giải trí, địa điểm du lịch mất hàng tỷ USD và hàng triệu người trong ngành dịch vụ du lịch mất việc làm.

Theo thống kê từ Tổ chức du lịch thế giới (UNWTO) tính đến ngày 20/04 vừa qua, có đến 97 điểm đến du lịch (khoảng 45% trên tổng số các địa điểm du lịch trên toàn cầu) đã thực hiện biện pháp đóng cửa toàn bộ hoặc một phần biên giới, khoảng 65 quốc gia và vùng lãnh thổ (khoảng 30%) đưa ra các biện pháp hạn chế hoặc cấm các chuyến bay hàng không bay nội địa hoặc nước ngoài, khoảng 39 quốc gia (chiếm 18%) đóng cửa biên giới đối với một số nhóm khách du lịch đến từ các nơi có diễn biến dịch Covid-19 chuyển biến xấu và khoảng 7% các khu vực còn lại thực hiện một số biện pháp phòng dịch khác như yêu cầu cách ly 14 ngày đối với khách du lịch hoặc người di chuyển từ nước khác. Tính đến thời điểm hiện tại, nhiều quốc gia đã kiểm soát tốt được dịch bệnh, điển hình là các quốc gia châu Á như Việt Nam, Trung Quốc..., nhiều lệnh cấm đã được gỡ bỏ hoặc nới lỏng, tuy nhiên điều này vẫn chưa thể giúp ngành du lịch toàn cầu phục hồi nhanh trong nửa đầu năm 2020 này.

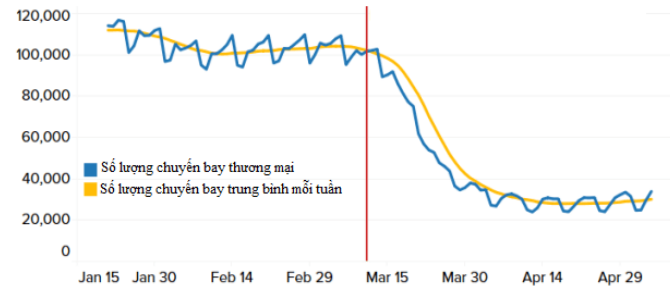
Quy định về hạn chế đi chuyển và du lịch ban hành khắp nơi trên toàn cầu

Số lượng chuyến bay thương mại giảm đột ngột theo chiều hướng xấu. Theo Flightradar24 (một website theo dõi các chuyến bay toàn cầu), số lượng chuyến bay thương mại trung bình mỗi ngày giảm từ 100.000 chuyến bay trong tháng 1 và tháng 2 năm nay đến chỉ còn khoảng 78.500 chuyến bay trong tháng 3 và 29.400 chuyến bay trong tháng 4. Việc hãng hàng không quốc gia Thái Lan, Thai Airways, nộp đơn phá sản vào ngày 26/5 chính là một trong những minh chứng thực tế phản ánh cuộc khủng hoảng hàng không thế giới nói chung và Thái Lan nói riêng.

Đại dịch Covid-19 ảnh hưởng đến hoạt động di chuyển

Số lượng chuyến bay thương mại bắt đầu lao dốc ngay đầu năm 2020

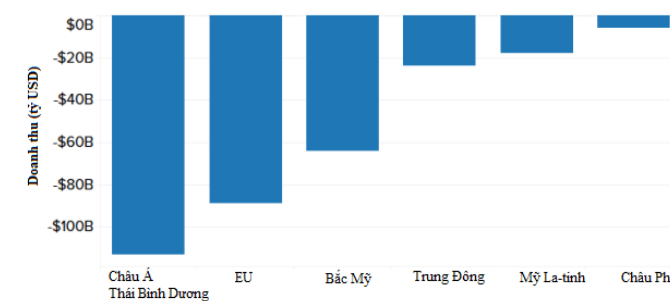

SOURCE: Flightradar24. Data as of May 5, 2020

Doanh thu của ngành hàng không ước tính sẽ chỉ đạt khoảng 314 tỷ USD trong năm nay, giảm hơn 55% so với cùng kỳ và có thể mất đến nhiều năm để phục hồi do tình hình dịch bệnh vẫn còn khá phức tạp tại khu vực châu Âu, châu Mỹ. Hiện tại, ngành hàng không nội địa có thể sẽ dần phục hồi trong năm nay, tuy nhiên đường bay quốc tế dự kiến sẽ chỉ phục vụ những chuyến bay được chỉ định hoặc nối lại các đường bay với số lượng hạn chế.

Doanh thu ngành hàng không giảm trong năm nay

Biểu đồ thể hiện lỗ ước tính tại các khu vực trong năm 2020 so với năm 2019

SOURCE: International Air Transport Association (April 14, 2020)

Các hoạt động phục vụ du lịch đều chịu ảnh hưởng liên đới trực tiếp. Không chỉ ngành hàng không hay vận chuyển, vận tải khác, các khách sạn và khu du lịch, nghỉ dưỡng cũng ghi nhận số lượng đặt phòng giảm mạnh trong nửa đầu năm nay. Lượt khách du lịch giảm mạnh, đặc biệt tại các khu vực có lượng khách du lịch nước ngoài đến thăm nhiều. Theo một khảo sát từ Duetto tại các khách sạn và khu nghỉ dưỡng, số lượng lượt khách xác nhận đặt phòng từ tháng 4 đến tháng 9 đã giảm 37% so với cùng kỳ. Các khách sạn lớn như Marriott International và Hilton Worldwide đều báo cáo giảm 90% doanh thu trên mỗi phòng khách sạn trong tháng 4 vừa qua.

Trong năm 2019, ngành dịch vụ du lịch đã trực tiếp và gián tiếp tạo ra hơn 330 triệu việc làm. Tuy nhiên, trong những dự tính gần đây của UNWTO, ngành công nghiệp này đang mất đến hơn 100 triệu việc làm do Covid-19, trong số đó có hơn 75% việc làm tại các quốc gia trong khối G20 và có hơn 25 triệu việc làm đã mất đi chỉ tính riêng trong tháng 4 vừa qua.

* Triển vọng hồi phục của ngành du lịch là không chắc chắn trong năm nay

Năm 2019, ngành du lịch thế giới ghi nhận con số 1,5 tỷ lượt khách du lịch, bỏ qua những quan ngại về ảnh hưởng từ chiến tranh thương mại Mỹ - Trung Quốc, Brexit tại châu Âu. UNWTO cũng đã kỳ vọng vào sự tăng trưởng ngành du lịch sẽ đạt 4% trong năm 2020, tuy nhiên triển vọng này chắc chắn sẽ không thể trở thành hiện thực khi ảnh hưởng đến ngành du lịch như hiệu ứng domino tác động đến từng nhóm nhỏ như việc làm, hoạt động khách sạn, vận tải...

Du lịch ra nước ngoài đặc biệt sẽ giảm rất mạnh trong năm nay xuất phát từ thực tế, nhiều khu vực tại châu Mỹ, châu Âu vẫn đang phải đối mặt với số lượng ca nhiễm tăng nhanh từng ngày khiến lượng khách du lịch từ hoặc đến Mỹ, châu Âu cũng sẽ giảm tương đối mạnh trong 6 tháng tới. Ngành du lịch hiện đang cố gắng đẩy mạnh mảng du lịch nội địa, khuyến khích người dân đi du lịch trong nước nhằm cân bằng lại phần nào nguồn vốn đầu tư, khai thác và hoạt động du lịch, giảm thiểu tối đa mức thua lỗ trong năm nay.

* Chính phủ các nước và các Tổ chức, Hiệp hội về du lịch đang và sẽ làm gì?

Trước sự sụt giảm nghiêm trọng như vậy, Chính phủ cùng các Hiệp hội du lịch của các nước tất yếu sẽ có những biện pháp nhằm hỗ trợ, cải thiện cũng như thúc đẩy trở lại hoạt động du lịch, đặc biệt là những quốc gia thu hút khách du lịch và có doanh thu từ du lịch chiếm tỷ trọng cao trong cơ cấu GDP hằng năm. Điển hình có thể kể đến việc Bộ Tài chính Hoa Kỳ đã đạt được thỏa thuận với một số hãng hàng không về trợ cấp của Chính phủ đối với ngành vận tải hàng khách. Chính phủ Pháp và Hà Lan cho biết họ sẽ cung cấp gói tài trợ lên tới 11 tỷ EUR (hơn 12 tỷ USD) cho hãng hàng không Air France-KLM. Chính phủ Singapore cũng sẽ hợp tác với khu vực doanh nghiệp tư nhân để cung cấp gói tài trợ lên tới 19 tỷ SGD (khoảng 13,4 tỷ USD) để hỗ trợ cho hãng hàng không quốc gia Singapore Airlines.

Một số quốc gia và vùng lãnh thổ đã bắt đầu đưa du lịch dần trở lại, vừa thích ứng với dịch bệnh vừa tạo ra nhiều cơ hội khai thác du lịch mới. Saint Lucia, nơi có doanh thu từ khách du lịch quốc tế chiếm đến hơn nửa GDP cả nước, là một trong những quốc gia đầu tiên tại khu vực Caribbean mở cửa biên giới chào đón khách du lịch trở lại. Trong giai đoạn đầu tiên, khách du lịch từ Mỹ sẽ được phép đến du lịch tại ốc đảo này từ ngày 04/6 với hơn 1.500 phòng khách sạn đã được chuẩn bị, tuân thủ nghiêm ngặt quy trình phòng chống Covid-19. Hoạt động du lịch ở đây cần phải được vận hành trở lại bởi vì việc dừng đột ngột du lịch tại khu vực biển Caribbean sẽ dẫn đến suy thoái kinh tế sâu sắc nhất trong hơn nửa thế kỷ vừa qua theo ước tính của Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF).

Tại Liên minh châu Âu (EU), lệnh cấm khách du lịch nước ngoài bên ngoài khu vực khối Schengen (bao gồm 30 quốc gia châu Âu) sẽ hết hạn vào ngày 15/6. Hầu hết các quốc gia thành viên đang lên kế hoạch nới lỏng các biện pháp đóng cửa biên giới và khôi phục lại các tuyến di chuyển nội khối. Mặc dù trong tương lai gần, các quốc gia sẽ đẩy mạnh kích cầu du lịch, tuy nhiên dự báo GDP của các quốc gia phụ thuộc rất lớn vào du lịch như Hy Lạp, Bồ Đào Nha, Síp, Malta và Croatia sẽ giảm từ 5,8% đến 9,7% trong năm nay.

Hy Lạp đã bắt đầu mở cửa một số bãi biển trở lại trong tháng 5 và sẽ cho phép các chuyến bay quốc tế từ ngày 15/6 cho 19 quốc gia mà khi khách du lịch từ các quốc gia này tới Hy Lạp sẽ được miễn các biện pháp cách ly hoặc kiểm dịch. Tại Croatia, những biện pháp hạn chế kinh doanh dịch vụ du lịch sẽ được nới lỏng và sẽ mở cửa biên giới từ ngày 29/5 cho khách du lịch đến từ các quốc gia được cho phép. Và tại Síp, khách du lịch từ 19 quốc gia nội khối sẽ được phép đến đây du lịch từ ngày 09/6 với điều kiện khách phải âm tính với Covid-19 tối thiểu 3 ngày trước khi đặt chân đến Síp, trong khi các khách sạn và nhà hàng nằm trong số doanh nghiệp đã đảm bảo kiểm dịch được mở cửa trở lại từ tháng 6 đến tháng 7.

Một số điểm đến khác thu hút khách du lịch trong khu vực EU hiện cũng đang lên kế hoạch đón khách du lịch trở lại mặc dù diễn biến dịch bệnh tại đây vẫn còn đáng lo ngại. Tại Ý, một trong những nước chịu ảnh hưởng nặng nề với số ca nhiễm tiếp tục tăng mạnh, hiện đang có kế hoạch mở cửa biên giới trở lại cho khách du lịch từ khối Schengen và hủy bỏ yêu cầu cách ly phòng dịch 14 ngày.

Tây Ban Nha cũng đang xem xét mở cửa cho khách quốc tế trong khối này từ tháng 7 và hủy bỏ yêu cầu cách ly hai tuần đối với toàn bộ khách du lịch vào cuối tháng 5 này. Tại Mỹ, việc hạn chế di chuyển sẽ còn phụ thuộc vào các điều kiện y tế của từng quốc gia là đối tác du lịch và các quốc gia này còn phải xem xét liệu có cho phép khách du lịch từ Mỹ đến du lịch hay không. Còn tại Trung Quốc, nước này đã cho phép các chuyến bay quốc tế với tần suất hạn chế. Còn tại Anh, bắt buộc cách ly 14 ngày đối với tất cả các khách du lịch quốc tế lẫn người có quốc tịch Anh đi về từ nước ngoài từ ngày 8/6. Việc ban hành chính sách nghiêm ngặt này của Anh có thể giáng một đòn rất mạnh vào hoạt động du lịch của riêng nước Anh và một số nước trong khu vực châu Âu khi khách du lịch từ Anh chiếm đa số lượt khách mỗi năm.

*** Sự ra đời của những chiến dịch giải cứu du lịch như “du lịch hành lang” (travel corridors), “bong bóng du lịch” (travel bubbles) và “Người Việt Nam đi du lịch Việt Nam”**

Một số quốc gia đang có chiến lược tái khởi động ngành du lịch của nước mình theo khái niệm gọi là “hành lang du lịch” (travel corridors). Theo đó, một số nước như Úc, New Zealand, Estonia, Latvia, Trung Quốc, Hàn Quốc,... có thể cho phép khách du lịch nước ngoài nhập cảnh khi các du khách này đến từ một quốc gia lân cận đã kiểm soát được dịch bệnh. Một khái niệm gần đây cũng được chú ý đó là “bong bóng du lịch” (travel bubbles). Khái niệm này cũng gần giống như du lịch hành lang, cho phép các quốc gia hoặc khu vực kết nối hoạt động du lịch với nhau khi các quốc gia này đã thể hiện được mức độ thành công trong việc kiểm soát tốt được dịch bệnh trong nước.

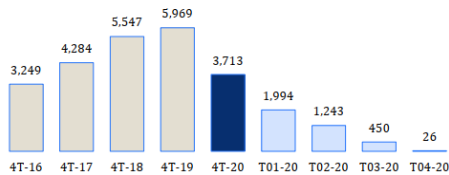
Cũng như các nước phát triển du lịch khác, các quốc gia tại Đông Nam Á đang cân nhắc tới việc tạo ra bong bóng du lịch với các nước láng giềng nhằm phục vụ mục đích đi lại và du lịch trước khi vắc-xin phòng Covid-19 thử nghiệm thành công và được sản xuất rộng rãi. Các nhà lãnh đạo ASEAN đã thảo luận nhằm tìm ra chiến lược thúc đẩy trở lại du lịch nội địa từng nước lẫn du lịch nước ngoài trong chiến dịch bong bóng du lịch. Các vấn đề được đặt ra bao gồm vấn đề bảo vệ du khách, các biện pháp y tế hỗ trợ cũng như bảo hiểm cho chuyến du lịch,... Nhìn chung, tất cả những biện pháp này nhằm kích cầu du lịch giữa hai hoặc nhiều nước, tạo một vỏ bọc tạm thời như bong bóng để hỗ trợ người dân du lịch giữa các quốc gia với nhau. Tuy nhiên, cũng như tên gọi, bong bóng có thể vỡ bất cứ lúc nào, nếu như dịch bệnh bất ngờ bùng phát tại bất kỳ quốc gia nào có thể dẫn tới sự lây lan sang các quốc gia khác có người dân đã từng đến du lịch. Đây chỉ là biện pháp tạm thời, tất nhiên vẫn cần chú trọng đến sự an toàn của người dân khi thúc đẩy du lịch như vậy. Một số chuyên gia trong ngành cũng đang tiến hành nghiên cứu nhằm đề xuất những bong bóng du lịch có thể kết hợp với Việt Nam như Thái Lan, Myanmar, Phillipines...

Chiến dịch người dân đi du lịch trong nước hiện đang là biện pháp an toàn nhất để kích cầu du lịch, vừa đảm bảo an toàn của người dân mỗi quốc gia. Hiện nay, ngành du lịch Việt Nam đang phát động chiến dịch “Người Việt Nam đi du lịch Việt Nam”. Các chuyến bay nội địa đã hoạt động trở lại, dịch vụ xe bus, xe lửa, cũng như nhà hàng và các địa điểm tham quan, du lịch và mua sắm cũng đã được mở cửa trở lại nhằm phục vụ hoạt động du lịch trong nước. Với việc thị trường du lịch quốc tế gần như đóng băng trong hoàn cảnh hiện tại thì khách nội địa sẽ là phao cứu sinh của cả ngành du lịch nước ta. Điều này sẽ giúp duy trì hoạt động của các tuyến du lịch, nhà hàng, khách sạn, hệ thống vận hành, nhân sự hiện hữu.

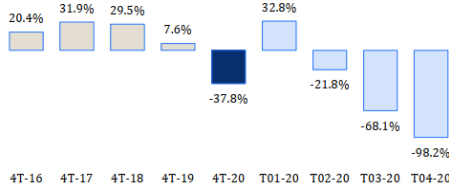
Tại Việt Nam, dịch bệnh cũng làm “đóng băng” nhu cầu du lịch trong nước khi Chính phủ thực hiện hạn chế tụ tập đông người, hủy bỏ các lễ hội, hội nghị và cuối cùng là cách ly toàn xã hội. Ước tính thiệt hại của ngành du lịch Việt Nam do dịch Covid-19, riêng trong các tháng 2, 3 và 4 sẽ vào khoảng 5,9-7 tỷ USD. Tổng cục Du lịch đã đưa ra các kịch bản phát triển khác nhau của ngành trong năm 2020, nhưng kịch bản nào thì cũng... tăng trưởng âm. Nếu dịch bệnh kết thúc vào cuối tháng 6, khách du lịch quốc tế đến năm 2020 có thể giảm khoảng gần 70% so với năm 2019, chỉ còn khoảng 5,5 triệu lượt. Nếu dịch kéo dài đến cuối tháng 9, lượng khách du lịch quốc tế sẽ giảm khoảng gần 75%, chỉ còn khoảng 4,6 triệu lượt. Nếu tình hình diễn biến xấu hơn, đến hết tháng 12 mà dịch Covid-19 vẫn chưa kết thúc, từ tháng 4-12 sẽ gần như không có khách du lịch quốc tế, tổng số khách quốc tế đến Việt Nam năm 2020 giảm khoảng 80% so với năm 2019, dừng ở tổng số 3 tháng đầu năm với 3,7 triệu lượt.

Số lượt khách quốc tế đến VN

NGHÌN LƯỢT

Tăng trưởng lượt khách quốc tế

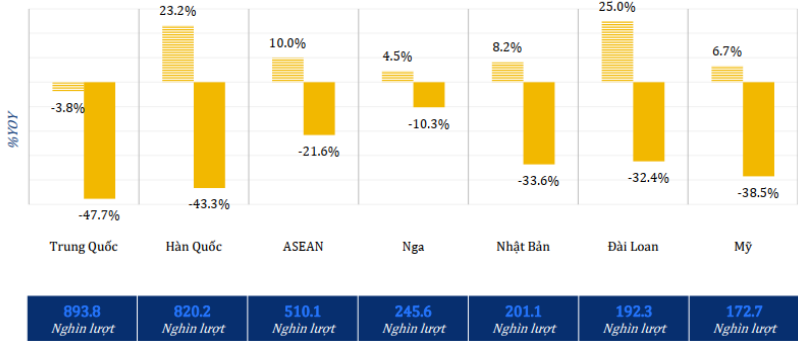
NGHÌN LƯỢT

CHÂU Á	2,699.2	▼40.3%
CHÂU ÂU	665.3	▼25.4%
CHÂU MỸ	234.2	▼37.6%
CHÂU ÚC	102.3	▼37.5%
CHÂU PHI	12.0	▼25.0%

Việt Nam đang có tỷ trọng lớn về nguồn khách nội địa với khoảng 82,5% tổng lượt khách trong năm 2019. Đây được xem là những yếu tố thuận lợi cho Việt Nam bởi sau đại dịch, khách nội địa có thể là nhóm khách đầu tiên phục hồi trở lại.

Khách quốc tế đến vn theo quốc tịch 4T-2020

■ 4T-19 ■ 4T-20

Chiến dịch “Người Việt Nam đi du lịch Việt Nam” này bắt đầu từ 1/6 kéo dài đến cuối năm nay với nhiệm vụ chính nhằm đẩy mạnh truyền thông, quảng bá các điểm đến, sản phẩm du lịch hấp dẫn; các địa phương mở cửa trở lại du lịch nhưng vẫn đảm bảo an toàn phòng chống dịch và tinh thần sẵn sàng đón tiếp khách du lịch.

* Cơ hội nào cho ngành du lịch sau Covid-19?

Trong bối cảnh suy thoái toàn cầu, dịch bệnh Covid-19 vẫn chưa có điểm dừng, tuy nhiên vẫn có thể tin tưởng vào việc ngành du lịch sẽ được cải thiện nhiều trong nửa cuối năm nay và dự báo sẽ bật tăng mạnh mẽ sau khi dịch bệnh được kiểm soát hoàn toàn và vắc-xin phòng bệnh được lưu hành rộng rãi. Điều này hoàn toàn có thể thực hiện khi trong những năm gần đây, chi tiêu vào du lịch nằm trong top 10 nhu cầu chi tiêu tiêu dùng đứng đầu toàn cầu. Người dân ngày càng chi tiền nhiều hơn cho hoạt động du lịch, nghỉ dưỡng, khám phá các địa danh nổi tiếng với yêu cầu cao hơn như khách sạn sang trọng và tốt hơn, thức ăn được cung cấp ngon hơn và nhu cầu được phục vụ đa dạng hơn.

Tại Trung Quốc, số lượng đặt phòng khách sạn đã tăng đến 40% trong tuần đầu tiên của tháng 3 sau khi dịch bệnh đã càn quét nước này từ cuối năm ngoái. Đặc biệt, các chuyến bay tới Trung Quốc cũng đã tăng 230% so với tháng 2 trước đó, cho thấy sự cải thiện về nhu cầu du lịch của người dân sau khi chính phủ nước này đã có nhiều biện pháp cứng rắn để ngăn ngừa dịch bệnh lan rộng. Thị trường du lịch nội địa Trung Quốc đang có kế hoạch phục hồi 70% công suất hoạt động cho đến cuối năm nay nhằm ứng phó với việc hạn chế di chuyển ra nước ngoài, cũng như Trung Quốc vẫn đang duy trì các biện pháp kiểm soát và cách ly đối với người nước ngoài nhập cảnh.

Nhiều viễn cảnh về ngành du lịch thế giới đến cuối năm 2020 cho thấy, ngành du lịch sẽ giảm lượt khách từ 58% đến 78% trong năm nay, trong đó có thể khiến doanh thu của ngành giảm hơn 1,2 nghìn tỷ USD và hơn 100 triệu việc làm toàn cầu nếu như các biện pháp ngăn chặn và hạn chế di chuyển giữa các quốc gia kéo dài đến tận cuối tháng 12 năm nay. Tuy nhiên, thị trường du lịch được nhận định rằng sự phục hồi đang bắt đầu với những bước đầu tiên rất khả quan, bằng việc thúc đẩy nhu cầu du lịch trong nước lẫn việc dỡ bỏ một số lệnh cấm nhập cảnh tại nhiều quốc gia trên thế giới. Dự báo đến năm 2021, du lịch toàn cầu có thể khởi sắc trở lại.

Vắc-xin phòng bệnh Covid-19 bước đầu đã cho thấy những kết quả khả quan trên người, và có thể sớm được tiêm phòng rộng rãi vào cuối năm nay, giúp kiểm soát tốt đại dịch, qua đó sẽ giúp cho toàn nền kinh tế nói chung và ngành du lịch toàn cầu nói riêng quay trở lại guồng quay bình thường mới, sau giai đoạn chững lại hiện nay. Điều này cũng là cơ hội cho các doanh nghiệp, tổ chức phục vụ du lịch có thời gian để chuẩn bị, tái cơ cấu, cũng như là một bài học kinh nghiệm để chúng ta có thể dễ dàng ứng phó với những sự kiện bất khả kháng như Covid-19 xảy ra trong tương lai.

**Phòng Bán hàng Sản Phẩm Ngân Quỹ
Khối Thị Trường Tài Chính**